

ČESKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE
Oblastní pracoviště
BRNO

Inspekční zpráva

Základní škola Vanovice, okres Blansko

679 36 Vanovice 130

Identifikátor školy: 600 106 098

Termín konání orientační inspekce: 12. a 13. červen 2001

Čj.	123 132/01-11070
Signatura	ol1bu107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Dvoutřídní základní škola je zálohovou organizací bez právní subjektivity. Zabezpečuje výuku žáků prvního až pátého ročníku s celkovým počtem 29 podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2. Sdílí společnou budovu s mateřskou školou, jejíž součástí je školní jídelna sloužící pro obě školní zařízení. Zřizovatelem základní školy je obec Vanovice 132, 679 36. Předmětem orientační inspekce je hodnocení úrovně vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika a dílčí hodnocení řízení školy v oblasti plánování a organizování výuky, vedení a motivování zaměstnanců a kontrolní činnosti.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a matematika

Plánování a příprava výuky vychází ze schválených učebních dokumentů. Členění učiva do jednotlivých ročníků, zpracované v časově tematických plánech, je kontinuální v souladu s učebními osnovami. Příprava učitelů na výuku v některých hodinách postrádala důsledné promyšlení efektivnějších a více motivujících metod a forem práce směřujících k dosažení vyčleněných cílů.

Výše uvedeným předmětům vyučuje ředitelka a jedna učitelka s vysokoškolským vzděláním, avšak bez odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy. Výuka probíhá v prostorných kmenových třídách. Jejich vybavení nábytkem a nástěnnými pomůckami vytváří dobré podmínky pro práci žáků a plně umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program. Žáci mají k dispozici školní knihovnu, vhodné učebnice, pracovní sešity, běžné didaktické pomůcky a doplňující materiály. Škola je vybavena počítačem, didaktická technika, v době inspekce nebyla uplatněna. Prostředí obou tříd bylo čisté, více podnětné a estetické u mladších žáků. Celkově odpovídalo psychohygienickým zásadám. Pozitivním prvkem je vybavení jedné třídy relaxačními míči a žíněnkou. Za pěkného počasí je žákům umožněn pohyb na čerstvém vzduchu. Vedení školy sleduje pitný režim žáků a zajišťuje jim stravování ve školní jídelně.

Organizace všech hospitovaných hodin byla pružná a diferencovaná s ohledem na spojené ročníky. Zvolené metody a formy práce se u jednotlivých pedagogů kvalitativně lišily. Proto se jejich hodnocení pohybovalo v rozmezí od vynikajících až po průměrné. Ve třídě se spojeným čtvrtým a pátým ročníkem převládá frontální přístup založený na střídavém rozvíjení ústních a písemných činností žáků. Výuka byla méně názorná, postrádala tvořivost, relaxaci i kooperativní techniky učení. Převažovaly činnosti méně podporující problémové aktivní učení. Individuální přístup učitelky k žákům s vývojovými poruchami učení byl realizován prostřednictvím přímé pomoci při řešení úkolů, které tito žáci bez intervence pedagoga obtížně chápali a sami zvládali. V samostatném písemném projevu nebyli zřetelně zohledňováni v souladu s odborným vyšetřením. Vynikající byla velmi náročná organizace výuky spojeného prvního, druhého a třetího ročníku. Metody a formy práce plně vycházely z věkových zvláštností žáků, jejich individuálních schopností i specifík malotřídní školy. Výuka založená na diferencovaných přístupech vně i uvnitř spojených ročníků podporovala všestranný rozvoj žáků s ohledem na jejich individuální dispozice. V náročných a ojedinělých podmínkách spojených tří ročníků se hodiny vyznačovaly metodickou propracovaností a odbornou zralostí pedagoga. Dařilo se navozovat příznivou atmosféru i uplatňovat účinnou zpětnou vazbu kontrolou i sebekontrolou dosažených výsledků. Z projevů žáků i jejich aktivity bylo patrné, že rozumí pokynům učitele, jsou zvyklí pracovat samostatně a

při skupinových činnostech si vzájemně pomáhali. Takto organizovaná výuka umožňovala uplatnění každému žákovi a přinášela uspokojení z vlastní práce. Rozmanité činnosti, založené často na soutěživých a hravých prvcích, umožňovaly nenásilnou relaxaci průběžně navíc posilovanou změnou pracovních míst s využíváním žíněnky, sedavých míčů, práce u tabule i zařazováním tělovýchovných chviliek, písniček a podobně. V důsledku takto vedené výuky se efektivní využití vyučovacího času odrazilo ve velmi dobrých znalostech žáků i jejich pracovním zaujetí.

V motivaci a hodnocení žáků byla úroveň v obou třídách ještě více odlišná a pohybovala se od vynikající až po ještě vyhovující úroveň. V závislosti na výše uvedených metodách a formách práce byli více motivováni mladší žáci. Vstupní motivaci se dařilo v průběhu výuky posilovat pozitivním slovním hodnocením, neustálou kontrolou dosahovaných výsledků žáků, příležitostným oceněním jejich práce klasifikací, neustálými motivačními výzvami, aktualizací učiva, kladením problémových otázek a podobně. Ve vyšších třídách se vstupní motivace v průběhu výuky postupně vytrácela. Žáci byli sice slovně učitelkou povzbuzováni k dalším náročnějším činnostem, mohli pracovat podle vlastního tempa i uplatňovat svoje úvahy, avšak jejich úsilí nebylo ohodnoceno. Také poměrně stereotypní střídavé ústní a písemné činnosti vedly k jejich únavě. Na základě kontroly hodnocení výsledků jejich práce zaznamenaných v žákovských knížkách vyplynulo, že jsou klasifikovány pouze diktáty a není proporcionálně věnována pozornost všem složkám jazyka. O nedostačující vypovídací hodnotě klasifikace rovněž svědčí absence záznamu v obou předmětech, z jakého učiva byli žáci hodnoceni.

Interakce a komunikace byla založena na vzájemné důvěře a respektu. Převažující příznivá pracovní atmosféra podporovala otevřený a přátelský dialog mezi učiteli a žáky i žáky navzájem. Pokud byla žákům dána dostatečná příležitost v souladu s charakterem výuky ke komunikaci, aktivně a spontánně reagovali na podněty učitelů a jejich projev byl kultivovaný. Velmi dobře se dařilo rozvíjet širší komunikativní dovednosti u nejmladších žáků. I při převažující frontální výuce vyšších ročníků měla příležitost k uplatnění vzhledem k nízkému počtu žáků ve třídě většina. Učitelky přistupovaly k žákům s přiměřenými požadavky a trpělivě se jim věnovaly. Při komunikaci byla sledována prioritně míra zvládnutí probíraného učiva, méně pozornosti bylo věnováno výchovné složce obou předmětů.

Plánování výuky mělo vynikající úroveň, její příprava byla průměrná. Celkově byly obě sledované oblasti hodnoceny jako velmi dobré. Z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti je výuka sledovaných předmětů zajištěna jen z poloviny. Dobré materiální i psychohygienické podmínky školy nebyly v průběhu výuky využívány stejně efektivně k dodržování psychohygieny i uplatňování zásady názornosti. Proto personální, materiální i psychohygienické podmínky školy byly hodnoceny jako průměrné. Úroveň organizace a aplikovaných metod a forem práce byla z hlediska vyváženého hodnocení hodin vynikajících a průměrných celkově hodnocena jako velmi dobrá. Vynikající motivace a hodnocení mladších žáků výrazně kontrastovaly s průměrnou až pouze vyhovující v obou spojených vyšších ročnících. Proto je celkově úroveň motivace a hodnocení průměrná. Interakci a komunikaci se dařilo rozvíjet na velmi dobré úrovni.

Celkově měla kvalita vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Na základě analýzy podmínek a znalosti prostředí vypracovala ředitelka školy koncepci jejího rozvoje pro období roku 2000 - 2003. Prioritně je zaměřena na oblast výchovy a vzdělávání, kde stanovuje konkrétní úkoly umožňující snadnou kontrolu jejich plnění a prostředky, kterými budou dosaženy. Vytčené cíle se dosud nedaří plně realizovat ve volbě zajímavých metod a forem práce, v uplatňování principů „zdravé školy“ a v individuálním přístupu k žákům s vývojovými poruchami učení srovnatelně v obou třídách. Integrovaní žáci nejsou vykazováni. Naopak je úspěšně rozvíjena zájmová činnost žáků a daří se spolupráce s rodiči, školskými a mimoškolními institucemi. Na koncepci školy navazuje roční plán práce, který je doplněn protidrogovou prevencí, ekologickou a multikulturní výchovou. Přílohou ročního plánu jsou plány spolupráce s mateřskou školou, hospitační a kontrolní činnosti, exkurzí a vycházek. Veškeré plánování tvoří ucelený systém vymezující základní cíle ve všech oblastech práce školy. Plánování bylo projednáno se všemi zúčastněnými stranami. Jejich případné připomínky jsou ředitelkou akceptovány. Výuka probíhá podle schváleného učebního plánu, který je striktně dodržován. Nabídku nepovinných předmětů škola nerealizuje. Učební osnovy jsou plněny prostřednictvím časově tematických plánů ředitelkou kontrolovaných a ratifikovaných.

Organizace školy vychází z organizačního řádu, řádu školy pro zaměstnance i žáky, platného rozvrhu hodin a přestávek, stanovených dozorů učitelů i pracovních náplní zaměstnanců, kde jsou uvedeny jejich povinnosti i kompetence. Tím je zajištěn systém umožňující účinný a operativní provoz školy. Uvedené dokumenty byly plně v souladu s právními předpisy, obsahovaly pouze formulační nepřesnosti, které ředitelka školy akceptovala. Koordinace činnosti školy na všech úsecích je zajištěna prostřednictvím operativních porad a pravidelných pedagogických rad. Zápisy z pedagogických rad jsou vedeny, zabývají se konkrétně dosahovanými výsledky žáků v oblasti výchovy a vzdělávání, otázkami školského poradenství garantovaného ředitelkou školy i obecně pedagogickou problematikou. V závěru postrádají usnesení s vytýčením dalších úkolů a jejich vyhodnocení v následné pedagogické radě. Absence vnitřní klasifikační normy se odrazila v jednostranném hodnocení znalostí žáků vyšších ročníků, žáků s vývojovými poruchami učení i ve formě zápisu klasifikace v žákovských knížkách. Povinná dokumentace školy je vedena úplně. V době inspekce byly zjištěny drobné administrativní nedostatky, které byly převážně neprodleně odstraněny. Vnitřní informační systém funguje pružně prostřednictvím osobního jednání, porad a nástěnky. Vnější informační systém směřující převážně k rodičům je zabezpečen standardně prostřednictvím písemných sdělení i osobním kontaktem s učiteli. Důvěrné informace jsou chráněny před zneužitím. Škola se otevírá veřejnosti četnými mimoškolními aktivitami žáků, spoluprací s tělovýchovnou jednotou Sokol, s rodiči při mimoškolních akcích, s ostatními neúplnými školami, účastí žáků v soutěžích i podílem pedagogů na životě v obci. Vyčerpávající informace o škole poskytuje výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000.

Ředitelka uplatňuje demokratický a kolegiální styl řízení s konkrétně vymezenými pravidly. Otevřeným dialogem vytváří příznivé klima školy ve vztahu k žákům i zaměstnancům. Vzhledem k tomu, že jedna pedagogická pracovnice záhy naplní důchodový věk, doplnění její chybějící způsobilosti pro daný typ školy není reálné. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je limitované zabezpečením chodu školy a v podstatě bezproblémově možné pouze mimo vyučování. Z hodnocení kvality vzdělávání inspekcí z hlediska volby metod a forem práce vyplynulo, že je vedení a motivování pracovníků ředitelkou v tomto směru málo účinné. Naopak komplexní hodnocení zaměstnanců je prováděno pravidelně a řídí se zpracovanými kritérii, se kterými byli seznámeni. V současné době je pedagogický sbor stabilizován.

Pravidelná a plánovaná kontrola, prováděná ředitelkou, zahrnuje všechny oblasti činnosti školy. Sleduje úroveň dopravní výchovy, udržování školního pozemku a celkových prostor školy, využívání titulů žákovské knihovny ve výuce, důsledné vykonávání dozorů nad žáky, vedení povinné dokumentace školy, důsledné dodržování učebního plánu, plnění pracovních povinností a prostřednictvím časově tematických plánů plnění učebních osnov. Hlavní formou kontroly kvality výchovy a vzdělávání jsou tematicky zaměřené hospitace probíhající průběžně. Jsou doloženy záznamy z hospitací, jejichž méně motivující závěry výrazně nepřispívají ke zkvalitnění výuky. Výsledky práce žáků jsou pravidelně hodnoceny a projednávány na pedagogických radách, s rodiči a v problémových případech s pedagogicko-psychologickou poradnou.

Plánování nevykazuje výrazné nedostatky. Je pojato jako ucelený systém plánů vzájemně se doplňujících včetně vymezení základních cílů v jednotlivých činnostech práce školy. Průběžně je realizováno v jednotlivých oblastech s rozdílnou úspěšností. Komplexně má velmi dobrou úroveň. Organizační chod školy je zabezpečen vnitřními normami a předpisy, které umožňují účinné řízení školy. V důsledku zjištěných administrativních nedostatků ve vedení dokumentace, má velmi dobrou úroveň stejně tak jako vedení a motivování pracovníků. Na velmi dobré úrovni je také kontrolní činnost ředitelky školy.

Vzhledem ke zjištěným dílčím negativům, avšak převažujícím pozitivům má kvalita řízení celkově velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Koncepce školy, plány práce
- Učební dokumenty
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 1998, č.j. zaŽŠ1-20/Sk.-98
- Povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů
- Závazné vnitřní normy a předpisy
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Vybraný vzorek písemných prací žáků a žakovské knížky
- Předchozí inspekční zpráva z inspekce vykonané dne 2. 10 1996, č.j. O-12-01/1997-346/96-0

ZÁVĚR

I přes velmi náročnou organizaci danou výukou žáků pěti ročníků ve dvou třídách a průměrnými podmínkami je kvalita výchovně vzdělávacího procesu ve sledovaných předmětech velmi dobrá. Na rozdíl od poslední inspekce je činnost nové ředitelky školy koncepční. Daří se jí prohlubovat spolupráci se zřizovatelem, rodiči i školními a mimoškolními institucemi. Na koncepci navazuje střednědobé a krátkodobé plánování umožňující průběžnou kontrolu plnění vytčených cílů a úkolů. Nadále škola nenabízí žákům nad rámec vzdělávacího programu možnost účastnit se nepovinných předmětů. Naopak se podařilo posílit mimoškolní a zájmovou činnost. Vedení a motivování pracovníků je méně důsledné s ohledem na vytyčené

koncepční záměry. Činnost školy ve všech sledovaných oblastech se opírá o vnitřní normy a předpisy vypracovanými ředitelkou. Učební plány jsou dodržovány a učení osnovy byly ve sledovaných hodinách plněny. Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou využívány s účelem jejich poskytnutí.

Celkově byla kvalita vzdělávání a řízení školy hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.

V Brně dne 19. června 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. června 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Jana Cikánková	Jana Cikánková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):Krajský úřad Jihomoravského kraje	2001-07-11	492/01
Zřizovatel: Obecní úřad Vanovice	2001-07-11	491/01
Rada školy:-	-	-

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nejsou